

Πατριαρχείο Ιεροσολύμων : Ανάμεσα σε τρεις ληστές Με αφορμή τις διεκδικήσεις Αρμενίων, Αράβων και Ρώσων επί των ελληνορθόδοξων Παναγίων προσκυνημάτων

Η επιλογή του τίτλου του παρόντος άρθρου μας δεν είναι διόλου τυχαία, αλλά ανταποκρίνεται απολύτως στην πραγματικότητα, η οποία έχει να κάνει με τις εκκλησιαστικά και εθνικά επικίνδυνες επιδιώξεις και διεκδικήσεις των Αρμενίων, Αράβων και Ρώσων επί των ελληνορθόδοξων προσκυνημάτων στους Αγίους Τόπους. Άλλοι επιδιώκουν την «αραβοποίηση», άλλοι την «αρμενοποίηση» και άλλοι τη «ρωσοποίηση» του ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου των Ιεροσολύμων.

Δια τον λόγο αυτό ο τίτλος του άρθρου μας κάνει λόγο για «τρεις ληστές», οι οποίοι τα τελευταία 200 έτη προσπαθούν, ευκαιρώς – ακαιρώς, να αρπάξουν τα όσα το Γένος των Ελλήνων – Ρωμιών από αιώνων φυλάττει ως κόρην οφθαλμού στην Αγία Γη. Κάνοντας ένα πισωγύρισμα στον χρόνο έχουμε να διδαχθούμε πολλά και δι' αυτών να κατανοήσουμε τα όσα συμβαίνουν εσχάτως στο Πατριαρχείο των Ιεροσολύμων. Η παρακμή του Βυζαντίου και η άλωση της Κωνσταντινουπόλεως από τους Οθωμανούς την 29η Μαΐου του 1453 δυσχέρανε περισσότερο και την θέση του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων.

Ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Αθανάσιος ο Δ΄, προβλέποντας την επικράτηση των Οθωμανών και στην Παλαιστίνη, και προκειμένου να προστατεύσει το ελληνορθόδοξο χαρακτήρα του Πατριαρχείου και των Παναγίων προσκυνημάτων, δηλώνει υποταγή στον Πορθητή Μωάμεθ, στον οποίο θέτει υπόψιν του τον «Αχτιναμέ» του Χαλίφη Ομάρ και ζητά την αναγνώριση των δικαιωμάτων και προνομίων του στα Πανάγια προσκυνήματα.

Ο Πορθητής Μωάμεθ εξέδωσε αμέσως «Χάτι Σερίφ» (Αυτοκρατορικό Διάταγμα), με το οποίο διασφαλίζοντο τα προνόμια της ελληνορθόδοξου Εκκλησίας των Ιεροσολύμων αν και με την οθωμανική κατάκτηση της Παλαιστίνης το 1517 από τον Σουλτάνο Σελήμ Α΄ ανοίγεται μία νέα κρίσιμη περίοδος για το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων με το ανακύψαν «προσκυνηματικό ζήτημα». Οι Οθωμανοί, με επίσημο έγγραφο του Σουλτάνου Σελήμ Α΄ προς τον Πατριάρχη Ιεροσολύμων Δωρόθεο Β΄ Αττάλα (1505-1537), ανεγνώρισαν και επεκύρωσαν τα κυριαρχικά δικαιώματα των Ελλήνων στους Αγίους Τόπους. Για τους Αγιοταφίτες όμως αρχίζει η εποχή των σκληρών αγώνων ενάντια στους παπικούς Λατίνους και τους δήθεν σφετεριστές και αδηφάγους ανθέλληνες, οι οποίοι και τότε και τώρα (ακόμη επιμένουν οι Αρμένιοι) προσπαθούσαν και προσπαθούν να ιδιοποιηθούν όσο το δυνατόν περισσότερα προσκυνήματα με κάθε θεμιτό και αθέμιτο μέσο. Κατά τον 19ο αιώνα στους σφετεριστές προστέθηκαν, δυστυχώς, και οι ομόδοξοι μας Ρώσοι, αλλά και οι ορθόδοξοι Άραβες, οι οποίοι και τότε και τώρα εν πολλοίς χρηματοδοτούνται και υποκινούνται από τους Ρώσους.

Η ευστροφία, η πολιτική δεξιότητα, οι διπλωματικοί ελιγμοί των προκαθημένων της Σιωνίτιδος Εκκλησίας κατά την μακρά περίοδο της Οθωμανοκρατίας (1517-1917), αλλά ιδιαίτερα ο ασίγαστος πόθος και η συνεισφορά του ρωμαϊκού γένους μας στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, που αγωνίζετο να διασώσει τα προσκυνήματα από την αρπαγή Λατίνων, Αρμενίων και Ρώσων, οδήγησαν τελικά, παρά τις απώλειες και τις καταστροφές, στην υπογραφή της Συνθήκης των Προσκυνημάτων το 1856 στο Παρίσι και το 1878 στο Συνέδριο του Βερολίνου. Αυτό το προσκυνηματικό καθεστώς που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα, βάσει των άρθρων 62 και 63 της Συνθήκης του Βερολίνου, θεμελιώνεται στο αυτοκρατορικό διάταγμα του σουλτάνου Οσμάν Γ΄, που παραχώρησε το έτος 1757 στον Πατριάρχη Παρθένιο, αλλά και στο σουλτανικό διάταγμα του 1852 που παρεχωρήθη στον Πατριάρχη Κύριλλο Β΄ και το οποίο ρητώς ορίζει : «ότι ουδεμία αλλοίωσις δύναται να επενεχθεί εις το καθεστώς εν τοις Αγίοις Τόποις».

Παρά ταύτα, ο ρωσικός κίνδυνος την ίδια περίοδο είναι ορατός αφού από το 1843 εγκαθίσταται και δραστηριοποιείται στα Ιεροσόλυμα ο ρώσος ανθέλληνας αρχιμανδρίτης Πορφύριος Ουσπένσκι, ο

οποίος προσπαθεί με την προπαγάνδα του να ρωσοποιήσει τα ελληνορθόδοξα Πατριαρχία της Αλεξανδρείας, Αντιόχειας και Ιεροσολύμων. Οι Ρώσοι, όπως και τώρα, αρχίζουν να ξοδεύουν άφθονα χρήματα, να ιδρύουν σχολεία, νοσοκομεία, ναούς, μοναστήρια προκειμένου να στραφούν και φανερά εναντίον των Ελλήνων. Προσπαθούν να διαφθείρουν και να δαλεάσουν τους κληρικούς, να εξάψουν τις φυλετικές διαφορές και να αφανίσουν κάθε τι το ελληνικό. Οι Ρώσοι, όταν κατενόησαν ότι ήταν αδύνατον να «ρωσοποιήσουν» το ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο, άρχισαν να ενισχύουν τον αραβικό εθνικισμό σε βάρος των Ελλήνων, προκειμένου να «αραβοποιηθεί» το Πατριαρχείο. Τούτο εφάνη και κατά την εκλογή του Πατριάρχου Ιεροθέου (+1882) και του Πατριάρχου Νικόδημου, ο οποίος το 1890 εξαναγκάστηκε να παραιτηθεί. Το 1897 εξελέγη Πατριάρχης Ιεροσολύμων ο Δαμιανός και επί των ημερών του οι Άραβες ορθόδοξοι ευθέως αξίωναν την ανατροπή status quo του Πατριαρχείου.

Ο Πατριάρχης Δαμιανός απέθανε το 1931 και με την ευκαιρία της εκλογής νέου Πατριάρχου οι Άραβες Ορθόδοξοι προσπάθησαν και πάλι να αποκτήσουν δικαιώματα στο Πατριαρχείο και έφθασαν στο σημείο να καταφέρονται απροκάλυπτα εναντίον της ελληνορθόδοξου Αγιοταφικής Αδελφότητας. Τελικά το έτος 1934 εξελέγη Πατριάρχης ο Τιμόθεος Θέμελης (1935-1955), ο οποίος συνεχώς εδέχετο τις εθνοφυλετικές πιέσεις των αράβων ορθοδόξων, αλλά δεν υπέκυψε. Οι επιτυχημένες ενέργειες του ικανού Πατριάρχου Βενεδίκτου Α΄ (1957-1980) οδήγησαν το 1958 στην σύνταξη νέου νόμου – κανονισμού διοικήσεως του Πατριαρχείου, ο οποίος εκδόθηκε με την σύμφωνη γνώμη και του Βασιλέως της Ιορδανίας Χουσεΐν. Με τον νόμο αυτό αναγνωρίζεται ο απόλυτος ελληνορθόδοξος χαρακτήρας του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων και δεν μένει ουδεμία ανοικτή πόρτα για επέλαση των εθνοφυλετικών ορθοδόξων Αράβων.

Ο Πατριάρχης Θεόφιλος Γ΄, ο οποίος έχει την σταθερή και ακλόνητη στήριξη του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου Α΄, ανθίσταται σθεναρά. Η ελληνική πολιτεία οφείλει με κάθε μέσο να στηρίξει τον Πατριάρχη και το Πατριαρχείο για να μην κλαύσουμε πικρώς, όπως όταν το 1979 το ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο της Αντιοχείας πέρασε οριστικά στα χέρια των Αράβων.